

Kvittering på innsendt svar på Innspill til ny stortingsmelding om industri

Saksnummer: 24/5057

Sak: Innspill til ny stortingsmelding om industri

Levert: 06.09.2024 11:44

Svarstype: Med merknader

Jeg svarte som: Arbeidsgiverorganisasjon

Avsender: NHO Elektro

Kontaktperson: Vigdis Sværen

Kontakt e-post: vigdis.svaeren@nho.no

Innspill til Industrimeldingen fra NHO Elektro

NHO Elektro viser til høringsbrevet datert 23. august 2024 og takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens stortingsmelding om industri. NHO Elektro (tidligere Nelfo) er en landsforening i NHO, og representerer bedrifter innen elektro, ekom, automatisering, teknisk systemintegrasjon og heis.

I 2050 skal Norge være et lavutslippssamfunn. For at norsk industri skal være konkurransedyktig i et globalt og nasjonalt marked, må virksomhetene ha lave utslipp og være lønnsomme. Det vil stilles stadig strengere krav til produktutvikling, prosessforbedringer og innovasjoner for å oppnå lavere ressursbruk, utslipp og energibruk.

Norsk industrivirksomhet er bærebjelken i det norske velferdssamfunnet. Industrien skaper arbeidsplasser og verdiskaping i hele landet, danner grunnlaget for bosetning og lokal verdiskaping, og med store ringvirkninger til øvrig lokalt næringsliv og offentlig tjenesteyting.

Nøkkelen ligger i digitalisering og automatisering

Selv om norsk industri ansees som både effektiv og energismart, har mange virksomheter fremdeles en lang vei å gå i å ta i bruk ny teknologi.

Effektiv og bærekraftig produksjon vil være avgjørende for å lykkes, og digitalisering, kunstig intelligens og automatisering vil være avgjørende for å opprettholde verdiskaping og forbedre produktivitet og arbeidsprosessene (se bl.a. SØA rapport 35-2023 om nytten av kunstig intelligens). Med et høyere kostnadsnivå, men også utdanningsnivå kan norske virksomheter utnytte mulighetene og fordelene ny teknologi kan gi.

NHO Elektro mener at industrimeldingen må beskrive en utviklingsplan for norsk industri der man adresserer rammebetingelser for grønn omstilling og bærekraft, digitalisering og kunstig intelligens, og ikke minst kompetansebehov og -tilgang.

Meldingen må gi en status for, og vise mulighetene som ligger i elektrifisering, automatisering og digitalisering, og hvordan bruk av robotteknologi og kunstig intelligens kan gi store effektiviseringsgevinster og skape muligheter for vekst og verdiskaping. Meldingen må sammenligne Norge med andre land om bruk av ny teknologi i industrien.

Meldingen må spesielt peke på tiltak som kan gi fortrinn til, og løfte små og mellomstore industribedrifter i konkurransen med globale selskaper.

Med automatisering og digitalisering følger også trusselen for cyberangrep og tilhørende sikkerhetsutfordringer. Industrimeldingen må også behandle sikkerhetstruslene industrien står overfor i en ny, mer konfliktfylt verdensorden, og foreslå nødvendige tiltak for å møte truslene.

«Norsk Industris spørreundersøkelse til den årlige konjunkturrapporten (januar 2019) viser at det generelt sett er store forskjeller mellom små/mellomstore bedrifter og større bedrifter. Jo større bedrift, dess mer kompleks og gjennomgående er bruken av digitale løsninger.

Mange norske bedrifter har allerede god erfaring med robotisering og automatisering. Men utviklingen fremover vil ta digitaliseringen til nye nivåer.

Den samme undersøkelsen viser at 80 prosent av bedriftene bruker digitale teknologier eller digitale verktøy i stor grad (34 prosent) eller i noen grad (46 prosent). Det er en klar sammenheng mellom størrelse på bedrift og omfanget av digital teknologi som er i bruk.»

En underskog av leverandørbedrifter og tjenesteytere til industrien

Industrien i Norge preges av noen store virksomheter, med Equinor, Hydro, Aker og Yara som de mest sentrale, og mange store og små tjeneste- og leverandørbedrifter tett knyttet til disse. Men, rundt omkring i landet finnes også utallige små og mellomstore industribedrifter med spisskompetanse på sine områder, og som konkurrerer i nasjonale og internasjonale nisjemarkeder.

I industrien er skillet mellom tjenester og produksjon av fysiske varer er ikke lenger så åpenbart. Over tid har mange aktiviteter som tidligere var en del av en industribedrift blitt skilt ut og leveres som tjenester blant annet av små og mellomstore elektro- og automasjonsbedrifter med høy teknisk kompetanse som er helt avgjørende for industrien de leverer til. Det kan være maritim industri, havbruks- og fiskeforedlingsbedrifter, jordbruk og næringsmiddelindustrien, og forsvarsindustrien, datasenterindustrien og verkstedindustrien.

Industrien er avhengig av lokale teknologibedrifter som kan sikre den daglige driften og rykke ut ved uønskede stans i produksjonen. Disse bidrar også til utvikling og innovasjon i produksjons-prosesser og tjenester, og derved til industriens lønnsomhet, og de skaper lokale og regionale arbeidsplasser.

For disse bedriftene blir tilgang til teknisk kompetanse svært viktig fremover. *NHO Elektro mener* Industrimeldingen må adressere kompetansebehov og utdanningstilbudene innen elektro, automatisering og robotfagene fremover, herunder Fagskolenes sentrale rolle som tilbyder av etter- og videreutdanning.

NHO Elektro mener meldingen må adressere hele økosystemene i og rundt industrivirksomhetene. Politikken og virkemidlene må være tilgjengelig for alle i økosystemet.

Energi og nett som en begrensende faktor - ta ut mulighetene i energieffektivisering, sluttbrukerfleksibilitet og gjenbruk av varme

Lave kraftpriser og god tilgang til kraft var lenge et fortrinn for industrien Norge. Nå og fremover ventes en mer krevende energisituasjon med høyere og variable strømpriser, uforutsigbarhet og lange ventetider om tilgang til nett og kamp om ny kraft og ny nettilkobling.

I flere regioner hemmer allerede knapphet på energi eller kraftnett nye

industribedrifter eller utvidelser av eksisterende industri. Dette er situasjonen blant annet på Senja, i Grenland og i Salten.

Kraftløftet, et prosjekt NHO og LO har sammen med regjeringen, har produsert god innsikt, samt forslag til politikk og målrettede virkemidler for økt kraft- og nettilgang som må tas videre i meldingen.

NHO Elektro mener også meldingen særskilt må få frem potensialene i mer effektiv og fleksibel etterspørsel. Det er et stort potensial for mer effektiv utnyttelse av kraften. Energieffektivisering og mer fleksible energiløsninger for energiforsyningen er tilgjengelig i markedet, men utnyttes i for liten grad. Enovas studie fra 2009 avdekte et teknisk potensial for energieffektivisering i industrien på 27 TWh, tilsvarende om lag 30 % av den samlede energibruken. Det lønnsomme potensialet for energieffektivisering i industrien er, bl.a. av Energikommisjonen, vurdert å være mellom 1-5 TWh, og med teknologiutvikling kan man få mer. Siden studien i 2009 er nye tekniske løsninger blitt tilgjengelig og fremtidig kraftprisforventning er endret. *NHO Elektro* ber derfor departementet, som ledd i arbeidet med meldingen, oppdatere innsikten i - og potensialet for - energieffektivisering og sluttbrukerfleksibilitet i industrien.

Forholdet til EU og verden

EU-landene har tidligere i år vedtatt forordningen Net Zero Industry Act (NZIA). Målet er at mer teknologiutvikling skal skje i Europa. Industrien skal få rammevilkår som sikrer utvikling på europeisk jord. NZIA er også EUs svar på USAs pakke Inflation Reduction Act (IRA). NHO Elektro mener meldingen må svare på hvilke ringvirkninger disse satsningene i EU og USA får for Norge og hvordan vi skal sikre mest mulig like konkurransevilkår for industrien.

Norge er i en prosess for å implementere deler av EUs Energieffektiviseringsdirektiv, gjennom plikt om energikartlegging i store foretak og kost-nytteanalyse for utnyttelse av spillvarme. NVE har foreslått meldeplikt for virksomheter med overskuddsvarme. NHO Elektro mener det er positivt å raskt gjennomføre disse tiltakene. Samtidig har NHO Elektro lenge etterlyst komplett implementering av EUs energibruksdirektiver med tilhørende regulering og virkemidler tilpasset norske forhold, og mener at meldingen må beskrive en plan for dette.

NHO Elektro mener Industrimeldingen må gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag for potensialet for energieffektivisering og sluttbrukerfleksibilitet i industrien, og beskrive krav og virkemidler for å utløse dette.

Sirkulær industri

I et bærekraftperspektiv er det viktig fremover å utnytte de ressursene vi har på en effektiv måte, og gjenbruke når det er mulig. Bygge nytt bør kun gjøres når det ikke er andre alternativer.

NHO Elektro mener at Industrimeldingen må utrede mulighetene som ligger i sirkulærindustrien og resirkulering av EE-avfall, slik at søppel og avfall går fra å være et problem til å bli verdier for samfunnet, med tilhørende muligheter for ny industri.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på regjeringen.no.